

Projekt

z dnia 26 listopada 2025 r.

Zatwierdzony przez

BURMISTRZ NIDZICY

Jacek Kosmala

UCHWAŁA NR 12
RADY MIEJSKIEJ W NIDZICY

z dnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nidzica na lata 2026-2028

Na podstawie 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2025 roku, poz. 1153) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2025r. poz. 49) Rada Miejska w Nidzicy uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nidzica na lata 2026-2028” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Nidzicy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01.01.2026 r.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Jacek Zieliński

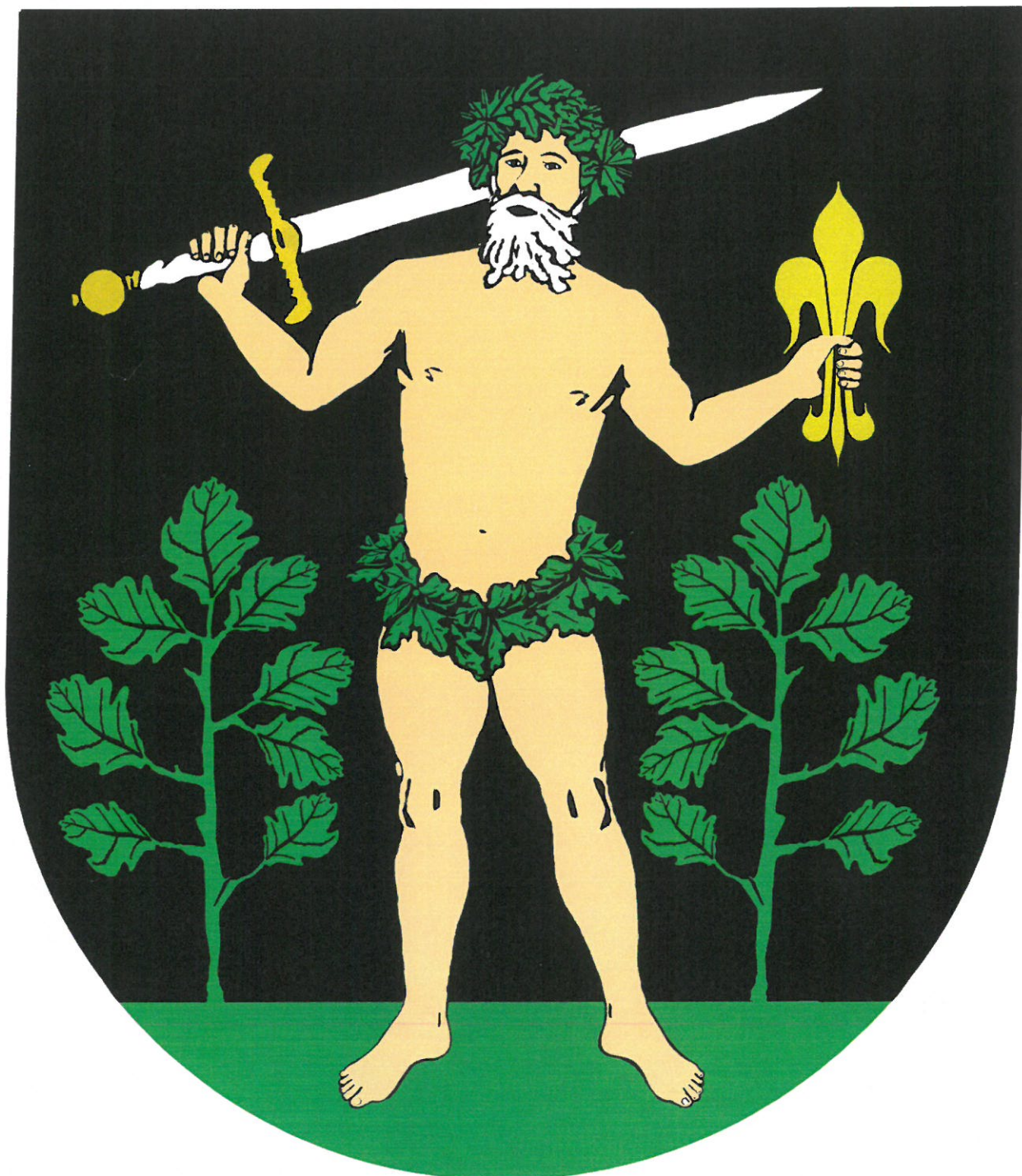
DYREKTOR
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Nidzicy
mgr Barbara Kucharska

RADCA PRAWNY

Paweł Skonieczny
(OL-2083)

Załącznik do uchwały nr
Rady Miejskiej w Nidzicy
z dnia.....2025 r.

GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY W GMINIE NIDZICA
NA LATA 2026-2028



1. Wprowadzenie

Rodzina jest podstawowym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym człowieka. To w niej kształtują się pierwsze wzorce zachowań, system wartości, podstawy społeczne i emocjonalne. Prawdłowo funkcjonująca rodzina zapewnia dziecku poczucie bezpieczeństwa, akceptacji oraz warunki do harmonijnego rozwoju. Szczególną rolę w tym procesie odgrywa rodzina biologiczna, która stanowi naturalne i niezastąpione miejsce dorastania dziecka. Dlatego jednym z najważniejszych zadań polityki społecznej państwa i samorządu jest wspieranie rodzin w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz ochrona dzieci przed koniecznością umieszczenia ich w pieczy zastępczej.

Współczesne rodziny coraz częściej zmagają się z różnorodnymi trudnościami, wynikającymi zarówno z przyczyn ekonomicznych, jak i społecznych. Do najczęstszych problemów należą: ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia, przemoc domowa, niepełnosprawność członków rodziny, rozpad więzi małżeńskich oraz migracja zarobkowa. Zjawiska te prowadzą do osłabienia więzi rodzinnych, ograniczenia możliwości wychowawczych rodziców i narastania konfliktów w relacjach rodzinnych.

Rozpad rodziny niesie za sobą poważne konsekwencje społeczne i psychologiczne – zarówno dla dorosłych, jak i dla dzieci. Dzieci pozbawione stabilności i emocjonalnego wsparcia rodziców częściej doświadczają problemów wychowawczych, trudności w nauce, zaburzeń emocjonalnych, a w przyszłości mają większe ryzyko powielania negatywnych wzorców rodzinnych. W przypadku braku odpowiedniego wsparcia rodziny biologicznej może dojść do czasowego lub trwałego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, co zawsze stanowi rozwiązanie ostateczne.

W odpowiedzi na te wyzwania Gmina Nidzica opracowuje Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy Nidzica na lata 2026-2028, stanowiący element lokalnej polityki społecznej. Program określa kierunki działań zmierzających do wzmocnienia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnienia dzieciom wychowania w środowisku rodzinnym. Jego celem jest stworzenie spójnego systemu wsparcia, który umożliwi wczesną identyfikację problemów, udzielenie adekwatnej pomocy oraz koordynację działań podejmowanych przez różne instytucje i służby pracujące na rzecz dziecka i rodziny.

Program stanowi narzędzie realizacji zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Określa on cele, priorytety, zadania oraz sposoby realizacji działań, które mają na celu poprawę funkcjonowania rodzin, zapobieganie kryzysom oraz przeciwdziałanie ich pogłębianiu się.

Wdrażanie programu opiera się na zasadach współpracy, partnerstwa i integracji działań instytucji publicznych oraz społeczności lokalnej. Szczególny nacisk położony zostaje na profilaktykę, wczesną interwencję oraz wzmacnianie kompetencji wychowawczych rodziców.

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nidzica na lata 2026-2028 ma przyczynić się do budowania środowiska sprzyjającego prawidłowemu rozwojowi dziecka, wzmocnienia rodzin jako podstawowej komórki społecznej oraz ograniczenia liczby przypadków umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Program jest wyrazem troski samorządu o dobro dzieci i rodzin oraz dążenia do tworzenia lokalnej wspólnoty opartej na solidarności, odpowiedzialności i wzajemnym wsparciu.

2. Podstawa prawna

Podstawą prawną do realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nidzicą na lata 2026-2028 są następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
3. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
5. Ustawa z dnia 26 października 1992 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
6. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

3. Diagnoza

Celem niniejszego rozdziału jest przedstawienie diagnozy społecznej Gminy Nidzica w zakresie sytuacji rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin objętych wsparciem systemu pomocy społecznej

oraz innych form pomocy instytucjonalnej i środowiskowej. Diagnoza stanowi podstawę do planowania i realizacji działań w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Nidzica na lata 2026-2028, a jej celem jest wskazanie rzeczywistych potrzeb oraz obszarów wymagających interwencji i wsparcia.

Analiza obejmuje zarówno dane ilościowe, jak i jakościowe dotyczące rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nidzicy, w tym rodzin objętych pracą socjalną, wsparciem asystenta rodziny, a także rodzin, w których wprowadzono procedurę „Niebieskie Karty” lub których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Ocenie poddano również czynniki wpływające na funkcjonowanie rodzin, takie jak poziom bezrobocia, problemy wychowawcze, uzależnienia oraz występowanie przemocy w rodzinie.

Diagnoza ma na celu nie tylko ukazanie aktualnej sytuacji społecznej, ale również identyfikację tendencji i problemów, które mogą mieć wpływ na kondycję rodzin w kolejnych latach. Pozwoli to na określenie priorytetów działań podejmowanych w ramach programu, dostosowanych do lokalnych potrzeb oraz możliwości instytucjonalnych gminy.

Opracowanie diagnozy oparto na danych statystycznych, sprawozdaniach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nidzicy, informacji instytucji współpracujących oraz obserwacjach wynikających z codziennej pracy pracowników socjalnych. Uzyskane wyniki stanowią podstawę do zaplanowania skutecznych i długofalowych działań służących wzmocnieniu rodzin oraz poprawie jakości ich życia w Gminie Nidzica.

3.1. Demografia

Gmina Nidzica jest gminą miejsko-wiejską leżącą w południowej części województwa warmińsko-mazurskiego.

Według danych Urzędu Miasta w Nidzicy w latach 2023- 2025 liczba ludności ma tendencję malejącą:

Tabela 1. Liczba mieszkańców w gminie Nidzica w latach 2023-2025

Lata	2023	2024	Do 31.10.2025
Mieszkańcy ogółem	19425	19230	19018
Liczba dzieci w 0-12 lat	2280	2197	2107
Liczba dzieci 13-18 lat	1229	1199	1199
Liczba mieszkańców 19-59 lat	10717	10508	10350
Liczba mieszkańców 60 i więcej lat	5199	5326	5362

Źródło: UM w Nidzicy

Dane statystyczne Gminy Nidzica wskazują systematyczny spadek liczby mieszkańców. W 2023 roku gmina liczyła 19 425 mieszkańców, w 2024 roku – 19 230, natomiast na dzień 31 października 2025 roku liczba ta zmniejszyła się do 19 018 osób. Oznacza to ubytek ludności o 407 osób w ciągu niepełna dwóch lat. Trend ten potwierdza zarówno niski przyrost naturalny, jak i proces migracyjny, w którym dominuje odpływ mieszkańców – zwłaszcza osób młodych. Struktura wiekowa mieszkańców wskazuje na postępujący proces starzenia się populacji, który jest jednym z kluczowych wyzwań społecznych. W latach 2023-2025 wyraźnie wzrosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym (60 lat i więcej) – z 5 199 w 2023 roku do 5 362 w roku 2025. Jednocześnie zmniejsza się liczba osób w wieku produkcyjnym (19-59 lat): z 10 717 w 2023 roku do 10 350 w 2025 roku. Oznacza to stopniowe obniżanie potencjału aktywności zawodowej oraz pogłębiające się obciążenie systemu społecznego i ekonomicznego gminy. Szczególnie niepokojący jest spadek liczby dzieci. W grupie wiekowej 0-12 lat liczba dzieci spadła z 2 280 w 2023 roku do 2 107 w 2025 roku. Podobnie wygląda sytuacja młodzieży: w grupie 13-18 lat liczba ta zmniejszyła się z 1 229 do 1 199. Dane te potwierdzają utrwalający się trend demograficzny polegający na malejącej liczbie urodzeń oraz ograniczonym napływie młodych rodzin do gminy.

Tendencje te mają istotne znaczenie dla planowania działań w zakresie wspierania rodziny. Wymagają wzmocnienia działań prorodzinnych, rozwoju usług dla osób starszych, a także dostosowania systemu wsparcia społecznego do zmniejszającej się struktury demograficznej, w której dominującą grupą stają się osoby w wieku poprodukcyjnym.

3.2. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna stanowi kluczowy element systemu wsparcia rodziny i jest jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej. Jej głównym celem jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne siły,

zasoby i możliwości. Pomoc społeczna ma charakter zarówno interwencyjny, jak i wspierający – służy zaspokajaniu podstawowych potrzeb bytowych, a jednocześnie wspiera proces usamodzielniania się i wzmacniania funkcji rodziny.

W Gminie Nidzica zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy, będący jednostką organizacyjną gminy. MOPS prowadzi działania zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Działania te obejmują zarówno udzielanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, jak i prowadzenie pracy socjalnej, poradnictwa oraz wsparcia środowiskowego.

W kontekście wspierania rodziny Miejski Ośrodek Społecznej realizuje przede wszystkim:

- pracę socjalną ukierunkowaną na poprawę funkcjonowania rodziny w środowisku lokalnym,
- wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w tym poprzez działania asystenta rodziny,
- pomoc w formie świadczeń pieniężnych (np. zasiłki celowe, okresowe, stałe) oraz świadczeń niepieniężnych (np. dożywianie, zapewnienie odzieży, schronienia, usług opiekuńczych),
- działania profilaktyczne i integracyjne, służące zapobieganiu wykluczeniu społecznemu i wzmacnianiu więzi rodzinnych,
- inicjowanie i koordynację współpracy międzyinstytucjonalnej z placówkami oświatowymi, ochrony zdrowia, policją, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami pracującymi z rodziną.

Działania te mają na celu nie tylko reagowanie na problemy społeczne, ale przede wszystkim wzmacnianie potencjału rodzin oraz tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi dzieci i młodzieży. Pomoc społeczna odgrywa więc w Gminie Nidzica podwójną rolę – z jednej strony zapewnia niezbędne wsparcie materialne i psychologiczne rodzinom w kryzysie, z drugiej – aktywnie wspiera procesy integracji społecznej i rozwój kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców.

Tabela 2. Rodziny objęte opieką MOPS w Nidzicy

	2023	2024	do 31.10.2025 r.
Liczba rodzin objętych opieką ośrodka	723	692	331
Liczba rodzin z dziećmi objętych opieką ośrodka, w których zidentyfikowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	97	87	65

Źródło: Dane własne MOPS w Nidzicy

Dane dotyczące rodzin korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nidzicy w latach 2023-2025 wskazują na zmniejszającą się liczbę rodzin objętych pomocą ośrodka. W 2023 roku wsparciem objęto 723 rodziny, w 2024 roku – 692, natomiast do 31 października 2025 roku – 331 rodzin. Choć dane za 2025 rok obejmują jedynie 10 miesięcy, obserwowany trend sugeruje dalszy spadek liczby rodzin wymagających wsparcia. Spadek ten może wynikać zarówno z poprawy sytuacji materialnej części rodzin, skuteczniejszej pracy socjalnej i procesów usamodzielniania się rodzin, jak i zmniejszającej się struktury demograficznej, w tym malejącej liczby dzieci. Jednocześnie analizie poddano liczbę rodzin z dziećmi, u których zidentyfikowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W 2023 roku było to 97 rodzin, w 2024 – 87 rodzin, natomiast do października 2025 roku – 65 rodzin. Dane te wskazują na stopniowy spadek liczby rodzin przeżywających trudności wychowawcze, co może świadczyć o większej skuteczności działań wspierających, w tym pracy asystenta rodziny, poradnictwa, programów profilaktycznych.

Pomimo spadku liczby rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, warto zauważyć, że grupa ta nadal wymaga szczególnej uwagi. Są to rodziny obciążone różnymi problemami, takimi jak niezaradność opiekuńcza i wychowawcza, trudności emocjonalne i relacyjne, przemoc w rodzinie oraz problemy związane z uzależnieniami.

Tabela 3. Powody przyznawania pomocy

	2023		2024		do 31.10.2025	
	Liczba	Liczba	Liczba	Liczba	Liczba	Liczba

Powód trudnej sytuacji życiowej	rodzin	osób w rodzinie	rodzin	osób w rodzinie	rodzin	osób w rodzinie
Ubóstwo	114	203	87	171	62	121
Bezdomność	25	26	17	18	18	18
Potrzeba ochrony macierzyństwa	59	314	53	269	37	205
Wielodzietność	48	270	43	269	33	183
Bezrobocie	136	330	137	355	118	299
Niepelnosprawność	184	312	161	297	44	259
Długotrwała lub ciężka choroba	393	700	256	540	214	415
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym:	97	395	87	367	65	285
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – rodzina niepełna	71	247	60	25	43	149
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – rodzina wielodzietna	41	234	36	206	30	175
Alkoholizm	27	51	26	47	19	22
Narkomania	7	13	4	6	2	2
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	5	6	8	8	9	10
Zdarzenia losowe	2	2	1	3	2	13
Sytuacja kryzysowa	1	4	0	0	0	0
Przemoc w rodzinie	2	10	1	4	0	0

Źródło: Dane własne MOPS w Nidzicy

Dane przedstawione w powyższej tabeli wskazują, że w latach 2023-2025 głównymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej przez rodziny z terenu Gminy Nidzica były: długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W analizowanym okresie można zaobserwować ogólny spadek liczby rodzin objętych pomocą społeczną we wszystkich kategoriach przyczyn, co jest związane z tendencją spadkową liczby mieszkańców oraz rodzin korzystających z pomocy MOPS. Niemniej jednak, mimo tego spadku, struktura powodów pozostaje podobna – dominują problemy zdrowotne, ekonomiczne i wychowawcze.

W 2023 roku MOPS odnotował 97 rodzin dotkniętych bezradnością w zakresie opieki nad dziećmi i prowadzenia gospodarstwa domowego, w 2024 roku – 87, a do października 2025 roku – 65 rodzin. Choć liczba ta stopniowo maleje, problem ten pozostaje jednym z najistotniejszych wśród rodzin z dziećmi i nadal stanowi kluczowe wyzwanie w pracy socjalnej.

Tabela 4. Liczba osób objętych wsparciem współpracy z asystentem rodziny w latach 2023-2025

Rok	2023	2024	do 31.10.2025
Liczba osób objętych wsparciem asystenta rodziny	19	20	15

Źródło: Dane własne MOPS w Nidzicy

Analiza danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nidzicy dotyczących liczby osób objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2023-2025 pokazuje, że wsparcie to obejmuje corocznie stosunkowo niewielką, ale szczególnie istotną grupę mieszkańców. W 2023 roku pomocą asystenta objęto 19 rodzin, w 2024 roku – 20, natomiast do 31 października 2025 roku – 15 rodzin. Stabilny poziom tych wartości wskazuje, że zapotrzebowanie na tego typu działania utrzymuje się na stałym poziomie, a asystentura rodzin pozostaje kluczowym elementem pracy środowiskowej prowadzonej przez MOPS.

Pomoc asystenta rodziny kierowana jest zawsze w sytuacjach, w których rodzina doświadcza poważnych trudności opiekuńczo-wychowawczych i nie radzi sobie z prawidłowym wypełnianiem funkcji rodzicielskich. Jest to forma wsparcia stosowana przede wszystkim wtedy, gdy istnieje ryzyko zaniedbań, kryzysu wychowawczego lub nawet konieczność umieszczenia dziecka poza rodziną. Do asystenta rodziny

trafiają więc te rodziny, które borykają się z brakiem umiejętności organizowania codziennego życia domowego, nie radzą sobie z zapewnieniem dzieciom bezpieczeństwa i stabilności, mają trudności w komunikacji oraz trudności w stawianiu granic wychowawczych. Często są to także rodziny dotknięte problemami emocjonalnymi, kryzysem relacyjnym, uzależnieniami, konfliktami czy obciążeniami natury społecznej.

Dane z lat 2023-2025 potwierdzają, że mimo niewielkiej liczby rodzin objętych wsparciem asystenta, pomoc ta ma charakter intensywny i długofalowy, a każda z rodzin wymaga indywidualnego podejścia oraz wielopłaszczyznowej współpracy ze strony MOPS.

Tabela 5. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2023-2025

Rok	2023	2024	do 31.10.2025
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z terenu gminy Nidzica	29	37	42

Źródło: Dane własne MOPS w Nidzicy

Pieczka zastępcza jest instytucją mającą na celu zapewnienie dziecku bezpieczeństwa, opieki i warunków dla prawidłowego rozwoju w sytuacji, gdy rodzice biologiczni nie są w stanie lub nie chcą sprawować nad nimi właściwej opieki. Stanowi ona element systemu wspierania rodziny i jest rozwiązaniem o charakterze zastępczym i tymczasowym. Jej zadaniem jest otoczenie dziecka troską oraz stworzenie mu stabilnych warunków życia do czasu, aż możliwy będzie powrót do rodziny biologicznej lub – w sytuacjach długotrwałych – zapewnienie mu innej trwałej formy opieki. Piecza zastępcza jest stosowana wówczas, gdy dobro dziecka jest zagrożone, a działania podejmowane wobec rodziny biologicznej nie przyniosły oczekiwanych efektów.

Dane dotyczące liczby dzieci z terenu Gminy Nidzica umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2023-2025 wskazują na wyraźnie rosnący trend. W 2023 roku w pieczy zastępczej przebywało 29 dzieci, w 2024 roku liczba ta wzrosła do 37, natomiast na dzień 31 października 2025 roku było to już 42 dzieci. Zwiększająca się liczba dzieci w pieczy zastępczej świadczy o pogłębiających się problemach rodzinnych w środowisku lokalnym, w tym o nasileniu trudności opiekuńczo-wychowawczych, niewydolności wychowawczej, a niekiedy także o występowaniu przemocy, uzależnień lub skrajnych zaniedbań. Wzrost liczby dzieci umieszczanych poza rodziną biologiczną jest również wynikiem skuteczniejszego identyfikowania zagrożeń. Powyższe dane wskazują na rosnące wyzwania w obszarze opieki, wychowania i bezpieczeństwa dzieci w rodzinach. Potwierdzają potrzebę intensyfikacji działań wspierających rodziny biologiczne, w szczególności w zakresie pracy asystenta rodziny, terapii i wsparcia specjalistycznego, aby zapobiegać konieczności podejmowania tak daleko idących interwencji.

Tabela 6. Liczba osób uprawnionych do świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego w latach 2023-2025

Rodzaj świadczenia	Ilość zrealizowanych świadczeń		
	2023	2024	do 31.10.2025
Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	8451	6893	4238
Zasiłki pielęgnacyjne	6647	6886	5261
Świadczenia pielęgnacyjne	1679	1935	1618
Specjalny zasiłek opiekuńczy	48	0	0
Zasiłek dla opiekuna	36	36	20
Świadczenia rodzicielskie	417	445	285
Jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000zł	3	2	1
Skł. na ubezp. społ.- świadczenie pielęgnacyjne	928	1021	772
Skł. na ubezp. zdrowotne.- świadczenie pielęgnacyjne	477	634	554
Skł. na ubezp. społ.- specjalny zasiłek opiekuńczy	33	0	0
Skł. na ubezp. zdrowotne.- specjalny zasiłek opiekuńczy	33	0	0
Skł. na ubezp. społ.- zasiłek dla opiekuna	24	24	10
Skł. na ubezp. zdrowotne- zasiłek dla	12	12	0

opiekuna			
Fundusz alimentacyjny	1604	1534	1282

Źródło: Dane własne MOPS w Nidzicy

Analiza danych dotyczących świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego w latach 2023-2025 wskazuje, że pomoc finansowa pozostaje istotnym elementem wsparcia rodziny w Gminie Nidzica. Widoczny jest wyraźny spadek liczby zrealizowanych zasiłków rodzinnych, świadczeń rodzicielskich oraz innych świadczeń związanych z wychowaniem dzieci, co odzwierciedla malejącą liczbę dzieci w gminie i utrzymujące się niekorzystne tendencje demograficzne. Jednocześnie wysoka i stabilna liczba świadczeń pielęgnacyjnych oraz zasiłków związanych z opieką nad osobami niesamodzielnymi wskazuje na rosnące potrzeby rodzin opiekujących się osobami starszymi i osobami z niepełnosprawnościami.

Utrzymująca się duża liczba wypłat z funduszu alimentacyjnego potwierdza, że wielu rodziców samotnie wychowujących dzieci nadal nie otrzymuje należnych alimentów, co zwiększa ryzyko ubóstwa i przeciążenia wychowawczego w rodzinach niepełnych. Dane te pokazują, że system świadczeń pełni ważną rolę w stabilizowaniu sytuacji rodzin, a jednocześnie uwidaczniają potrzebę kontynuowania działań wspierających rodziców, szczególnie w zakresie opieki, wychowania i zapewnienia dzieciom bezpiecznych warunków rozwoju.

Tabela 7. Procedura „Niebieskie Karty” w latach 2023-2025

Rok	Ilość wszczętych procedur „Niebieskie Karty”	Ilość zakończonych procedur „Niebieskie Karty”
2023	34	22
2024	27	22
do 31.10.2025	36	41

Źródło: Dane własne MOPS w Nidzicy

Dane dotyczące procedur „Niebieskie Karty” w latach 2023-2025 wskazują, że przemoc w rodzinie pozostaje istotnym problemem społecznym na terenie Gminy Nidzica. W 2023 roku wszczęto 34 procedury, w 2024 roku – 27, natomiast do października 2025 roku odnotowano już 36 nowych przypadków, co oznacza ponowny wzrost liczby interwencji. Jednocześnie zauważalny jest wzrost liczby zakończonych procedur – w 2025 roku zakończono ich 41, czyli więcej niż wszczęto. Mimo wahań liczbowych dane potwierdzają, że rodziny w gminie nadal wymagają stałej uwagi w obszarze przeciwdziałania przemocy oraz kontynuacji działań profilaktycznych, edukacyjnych i interwencyjnych ukierunkowanych na poprawę bezpieczeństwa dzieci i dorosłych.

4. Adresaci Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nidzica na lata 2026-2028 skierowany jest do dzieci oraz rodzin zamieszkujących teren Gminy Nidzica, które z różnych przyczyn przeżywają trudności w prawidłowym funkcjonowaniu, w szczególności w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Adresatami programu są więc przede wszystkim rodziny wymagające wsparcia, w których występują problemy natury ekonomicznej, wychowawczej, społecznej lub emocjonalnej, utrudniające im zapewnienie właściwej opieki i wychowania dzieci.

Do grup objętych oddziaływaniem programu należą w szczególności:

- rodziny zagrożone ubóstwem, bezrobociem lub wykluczeniem społecznym,
- rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, w tym korzystające ze wsparcia asystenta rodziny,
- rodziny, w których występuje przemoc, uzależnienia lub inne czynniki destabilizujące funkcjonowanie,
- dzieci i młodzież wychowująca się w środowiskach dysfunkcyjnych,
- rodziny znajdujące się w sytuacjach kryzysowych lub przejściowo wymagające pomocy instytucjonalnej.

Program kierowany jest również do środowiska lokalnego – instytucji, organizacji i służb współpracujących na rzecz dziecka i rodziny, które wspólnie tworzą system wsparcia w Gminie Nidzica.

Rodzina stanowi pierwsze i najważniejsze środowisko życia człowieka – to w niej kształtują się podstawowe wartości, normy społeczne i postawy moralne. Rodzice pełnią kluczową rolę w wychowaniu dzieci, przekazując im wzorce zachowań, ucząc odpowiedzialności, empatii i szacunku wobec innych. To

w rodzinie dziecko po raz pierwszy doświadcza miłości, bezpieczeństwa i zaufania, co stanowi fundament jego prawidłowego rozwoju emocjonalnego i społecznego. Stabilna, dobrze funkcjonująca rodzina jest więc nie tylko gwarantem wychowania młodego pokolenia, ale również podstawą spójności i rozwoju całej wspólnoty lokalnej.

Działania zaplanowane w ramach programu mają na celu zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin, wzmocnienie kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców, a także zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do prawidłowego rozwoju. Program zakłada zarówno wsparcie materialne, jak i psychologiczne, edukacyjne oraz środowiskowe, które ma prowadzić do zwiększenia samodzielności rodzin oraz poprawy jakości ich życia.

Wdrażanie programu ma przyczynić się do umacniania rodzin w ich naturalnych funkcjach, zapobiegając rozpadowi więzi rodzinnych, ograniczyć konieczność kierowania dzieci do pieczy zastępczej oraz przyczynić się do tworzenia przyjaznego, bezpiecznego i wspierającego środowiska wychowawczego dla każdego dziecka w Gminie Nidzica.

5. Cel główny Programu

Celem głównym Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nidzica na lata 2026-2028 jest: wzmocnienie i wspieranie rodzin z terenu Gminy Nidzica w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez tworzenie spójnego systemu pomocy, który umożliwi poprawę warunków życia, rozwój kompetencji rodzicielskich oraz zapewni dzieciom bezpieczne i sprzyjające środowisko do wychowania i rozwoju.

6. Cele szczegółowe

1. Wzmocnienie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Obejmuje działania mające na celu rozwijanie kompetencji rodzicielskich, kształtowanie prawidłowych postaw wychowawczych, budowanie relacji opartych na szacunku, zaufaniu i odpowiedzialności oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

2. Zapobieganie sytuacjom kryzysowym i marginalizacji rodzin.

Działania ukierunkowane na wczesne rozpoznawanie trudności w funkcjonowaniu rodzin, prowadzenie pracy socjalnej, wsparcie asystenta rodziny oraz podejmowanie działań profilaktycznych zapobiegających rozpadowi więzi rodzinnych i umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej.

3. Zaspokajanie podstawowych potrzeb bytowych rodzin oraz wspieranie w osiągnięciu samodzielności życiowej.

Zapewnienie dostępu do świadczeń materialnych i niematerialnych, wsparcia finansowego, usług opiekuńczych, dożywiania oraz doradztwa w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej.

4. Zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do prawidłowego rozwoju, edukacji i wypoczynku.

Rozwijanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i wychowawczych, wspieranie placówek wsparcia dziennego, organizowanie zajęć pozalekcyjnych i integracyjnych, a także promowanie pozytywnych wzorców spędzania czasu wolnego.

5. Wzmacnianie systemu instytucjonalnego wsparcia rodziny.

Rozwijanie współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dzieci i rodzin, wymiana informacji i doświadczeń, tworzenie lokalnych partnerstw oraz doskonalenie kompetencji zawodowych pracowników służb społecznych.

6. Promowanie wartości rodziny i pozytywnego rodzicielstwa w społeczności lokalnej. ,

Prowadzenie działań informacyjnych, kampanii społecznych i inicjatyw lokalnych propagujących znaczenie rodziny, wspólnoty, odpowiedzialności i miłości jako fundamentów życia społecznego.

7. Realizator Programu oraz zasoby instytucjonalne działające w obszarze wspierania rodziny na terenie Gminy Nidzica

Koordynatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Placówki Wsparcia Dziennego z terenu gminy Nidzica,

- Urząd Miasta w Nidzicy,
- Placówki oświatowe z terenu gminy Nidzica,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nidzicy,
- Komenda Powiatowa Policji w Nidzicy,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nidzicy,
- Sąd Rejonowy w Nidzicy, Wydział Rodzinny i Nieletnich oraz Wydział Karny,
- organizacje pozarządowe.

8. Harmonogram realizacji Programu

Harmonogram realizacji programu przedstawia poniższa tabela:

Zadanie i działania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji	Źródła finansowania
Wzmocnienie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych			
Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami w kryzysie	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy,	Działanie ciągłe w okresie 2026-2028	Środki własne, środki zewnętrzne
Świadczenie usług asystenta rodziny ukierunkowanych na wspieranie rodziców w rozwiązywaniu problemów wychowawczych	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy,	Działanie ciągłe w okresie 2026-2028	Środki własne, środki zewnętrzne
Prowadzenie poradnictwa rodzinnego i psychologicznego	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy, - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, - placówki oświatowe,	Działanie ciągłe w okresie 2026-2028	Środki własne, środki zewnętrzne
Realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz uzależnieniom	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy, - placówki oświatowe, - Zespół Interdyscyplinarny, - GKRPA	Działanie ciągłe w okresie 2026-2028	Środki własne, środki zewnętrzne
Zapobieganie sytuacjom kryzysowym i marginalizacji rodzin			
Wczesne diagnozowanie problemów rodzin poprzez współpracę MOPS, szkół, Policji	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy, - Komenda Powiatowa Policji w Nidzicy, - placówki oświatowe,	Działanie ciągłe w okresie 2026-2028	Środki własne, środki zewnętrzne
Obejmowanie rodzin pomocą asystenta rodziny oraz monitorowanie sytuacji dzieci w rodzinach zagrożonych	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy,	Działanie ciągłe w okresie 2026-2028	Środki własne, środki zewnętrzne
Prowadzenie działań interwencyjnych w przypadkach przemocy, uzależnień, zaniedbań i innych kryzysów	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy, - Komenda Powiatowa Policji w Nidzicy, - placówki oświatowe, - Zespół Interdyscyplinarny, - GKRPA	Działanie ciągłe w okresie 2026-2028	Środki własne, środki zewnętrzne
Działania profilaktyczne i	- Miejski Ośrodek	Działanie ciągłe w	Środki własne, środki

integracyjne dla rodzin z grup ryzyka	Pomocy Społecznej w Nidzicy, - Urząd Miasta w Nidzicy, - placówki oświatowe,	okresie 2026-2028	zewnętrzne
Zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin oraz wspieranie ich w osiągnięciu samodzielności życiowej			
Udzielanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych zgodnie z ustawą o pomocy społecznej	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy,	Działanie ciągłe w okresie 2026-2028	Środki własne, środki zewnętrzne
Pomoc w zapewnieniu żywności, odzieży i innych niezbędnych środków do życia	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy - placówki oświatowe,	Działanie ciągłe w okresie 2026-2028	Środki własne, środki zewnętrzne
Motywowanie rodzin do podejmowania aktywności zawodowej i społecznej	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy	Działanie ciągłe w okresie 2026-2028	Środki własne, środki zewnętrzne
Wspieranie rodzin w planowaniu i gospodarowaniu budżetem domowym	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy	Działanie ciągłe w okresie 2026-2028	Środki własne, środki zewnętrzne
Zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do prawidłowego rozwoju, edukacji i wypoczynku			
Wspieranie działalności świetlic środowiskowych	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy, - Urząd Miasta w Nidzicy,	Działanie ciągłe w okresie 2026-2028	Środki własne, środki zewnętrzne
Organizacja zajęć pozalekcyjnych, kulturalnych dla dzieci i młodzieży	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy, - placówki oświatowe	Działanie ciągłe w okresie 2026-2028	Środki własne, środki zewnętrzne
Prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących uzależnień, agresji, bezpieczeństwa, zdrowego stylu życia	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy, - placówki oświatowe, - Urząd Miasta w Nidzicy	Działanie ciągłe w okresie 2026-2028	Środki własne, środki zewnętrzne
Organizacja wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy	Działanie ciągłe w okresie 2026-202	Środki własne, środki zewnętrzne
Wzmocnienie systemu instytucjonalnego wsparcia rodziny			
Doskonalenie kwalifikacji pracowników socjalnych, asystentów rodziny i innych osób pracujących z rodziną	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy	Działanie ciągłe w okresie 2026-2028	Środki własne, środki zewnętrzne
Rozwijanie lokalnej współpracy pomiędzy MOPS, szkołami, policją, sądem	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy, - Urząd Miasta w Nidzicy	Działanie ciągłe w okresie 2026-2028	Środki własne, środki zewnętrzne
Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację działań wspierających rodzinę	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy	Działanie ciągłe w okresie 2026-2028	Środki własne, środki zewnętrzne
Promowanie wartości rodziny i pozytywnego rodzicielstwa w społeczności lokalnej			
Prowadzenie kampanii informacyjnych promujących rodzinę, rodzicielstwo	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy, - placówki oświatowe, - Urząd Miasta w Nidzicy, - organizacje pozarządowe,	Działanie ciągłe w okresie 2026-2028	Środki własne, środki zewnętrzne
Organizacja gminnych wydarzeń integracyjnych	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy, - Urząd Miasta w Nidzicy	Działanie ciągłe w okresie 2026-2028	Środki własne, środki zewnętrzne
Wspieranie inicjatyw społecznych podejmowanych przez mieszkańców na rzecz dzieci i	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy,	Działanie ciągłe w okresie 2026-2028	Środki własne, środki zewnętrzne

rodzin	- Urząd Miasta w Nidzicy, - organizacje pozarządowe		
--------	--	--	--

9. Źródła finansowania Programu

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nidzica na lata 2026-2028 odbywać się będzie ze środków budżetu Gminy, budżetu Państwa, Funduszy Unii Europejskiej oraz ze środków pozyskanych w ramach konkursów dotacyjnych.

10. Efekty realizacji Programu

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nidzica na lata 2026-2028 przyczyni się do wzmocnienia systemu wsparcia rodzin oraz poprawy jakości życia mieszkańców gminy. Wdrożenie zaplanowanych działań pozwoli na skuteczniejsze rozwiązywanie problemów społecznych i wychowawczych, a także na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i stabilności w rodzinach.

Efektem realizacji programu będzie przede wszystkim wzmocnienie roli rodziny jako podstawowego środowiska wychowawczego dziecka oraz stworzenie warunków sprzyjających jej prawidłowemu funkcjonowaniu. Działania podejmowane w ramach programu przyczynią się do:

- zwiększenia liczby rodzin, które samodzielnie i skutecznie radzą sobie z trudnościami życiowymi,
- poprawy jakości funkcjonowania rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny oraz obniżenia liczby przypadków kierowania dzieci do pieczy zastępczej,
- podniesienia kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców, zwłaszcza w zakresie komunikacji, rozwiązywania konfliktów i budowania więzi emocjonalnych z dziećmi,
- ograniczenia zjawisk patologicznych w środowisku rodzinnym, takich jak przemoc domowa, zaniedbanie, uzależnienia czy bezzadność wychowawcza,
- zwiększenie dostępności usług i form wsparcia dla rodzin na terenie gminy,
- poprawy sytuacji materialnej i bytowej rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym,
- rozwoju współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dzieci i rodzin,
- wzrostu świadomości społecznej na temat roli i znaczenia rodzin w życiu jednostki i wspólnoty lokalnej,
- integracji środowiska lokalnego wokół idei wspólnej odpowiedzialności za dobro rodziny i dziecka.

Rezultatem długofalowym będzie zwiększenie poczucia bezpieczeństwa społecznego mieszkańców Gminy Nidzica, umocnienie więzi rodzinnych oraz rozwój pozytywnego wizerunku rodziny jako wartości i fundamentu lokalnej wspólnoty.

Program zakłada również trwały efekt w postaci wzmocnienia instytucjonalnego wsparcia rodzin – poprzez rozwój kompetencji pracowników, budowanie partnerstwa międzyinstytucjonalnego oraz lepsze wykorzystanie lokalnych zasobów społecznych.

W efekcie realizacji programu gmina Nidzica stanie się przestrzenią, w której rodziny otrzymają kompleksowe, skoordynowane wsparcie, a dzieci mogą dorastać w bezpiecznym, przyjaznym i sprzyjającym rozwojowi środowisku.

11. Ewaluacja i monitoring Programu

Skuteczna realizacja programu wymaga systematycznego monitorowania podejmowanych działań oraz oceny ich efektów. Monitoring i ewaluacja programu stanowią istotny element zarządzania jego realizacją, umożliwiające bieżące reagowanie na zmieniające się potrzeby rodzin oraz doskonalenie metod i form wsparcia.

Monitoring będzie polegał na stałym gromadzeniu i analizowaniu danych dotyczących stopnia realizacji zadań określonych w programie. Obejmie on:

- liczbę rodzin objętych pomocą i wsparciem,
- liczbę osób korzystających z usług asystenta rodziny,
- rodzaje udzielonej pomocy i zastosowanych form wsparcia,
- działania profilaktyczne, edukacyjne i integracyjne podejmowane na rzecz rodzin,

- współpracę międzyinstytucjonalną w zakresie wspierania rodziny.

Ewaluacja prowadzona będzie w oparciu o analizę danych ilościowych oraz jakościowych. Za prowadzenie monitoringu odpowiedzialny jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy, który gromadzi dane, analizuje ich realizację oraz przygotowuje okresowe podsumowania i wnioski do dalszych działań.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy sporządza corocznie sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny. Sprawozdanie to obejmuje analizę działań podjętych w danym roku, osiągnięte rezultaty, napotkane trudności oraz rekomendacje dotyczące dalszych działań.

12. Podsumowanie

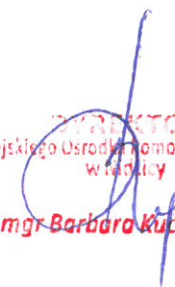
Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nidzica na lata 2026–2028 stanowi kompleksowy dokument wyznaczający kierunki lokalnej polityki społecznej w obszarze wspierania rodzin. Jego realizacja ma na celu wzmocnienie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprawę jakości życia dzieci i rodziców oraz rozwój zintegrowanego systemu wsparcia w środowisku lokalnym.

Program jest odpowiedzią na zidentyfikowane potrzeby społeczne i stanowi narzędzie służące przeciwdziałaniu problemom takim jak ubóstwo, bezradność wychowawcza, przemoc w rodzinie czy wykluczenie społeczne. Zakłada współpracę wielu instytucji, organizacji pozarządowych i środowisk lokalnych, które wspólnie działają na rzecz dobra dziecka i rodziny.

Realizacja programu przyczyni się do umacniania więzi rodzinnych, wzrostu samodzielności i odpowiedzialności rodziców, ograniczenia zjawisk kryzysowych oraz zapewnienia dzieciom bezpiecznego, stabilnego i sprzyjającego rozwojowi środowiska wychowawczego. Wdrożenie założeń programu stanowi ważny krok w budowaniu spójnej i solidarnej wspólnoty lokalnej, w której rodzina jest wartością nadrzędną i otoczona jest realnym wsparciem instytucjonalnym i społecznym.

UZASADNIENIE

Uchwała jest realizacją obowiązku ustawowego określonego w art.176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który ustala katalog zadań własnych gminy. Jednym z zadań jest opracowanie i realizacja programów wspierania rodziny- art.176 pkt 1. Program ma na celu utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w zakresie przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji poprzez pracę z rodziną. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.


Załącznik nr 1
Miejskiego Urzędu Pomocy Społecznej
w Radcu
mgr Barbara Kucharska